государственное бюджетное общеобразовательное учреждение Самарской области средняя общеобразовательная школа с. Новое Мансуркино муниципального района Похвистневский Самарской области

(ГБОУ СОШ с.Новое Мансуркино)

Рассмотрена на заседании ШМО Протокол №1 от 30 августа 2019 года	Согласована учителем, ответственным за воспитательную работу Шарафутдиновой З.Р._____ 30 августа 2019года	Утверждена директором ГБОУ СОШ с. Новое Мансуркино Валеевой Т.А._____ Приказ №_____ от 30 августа 2019 года

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

курса внеурочной деятельности

«Мир родной литературы »

5- 8 класс

Составила учитель:

Нурутдинова Лилия Мухаметрасыховна

Настоящая программа курса внеурочной деятельности для учащихся 5-6 классов «Мир родного языка» разработана согласно

- Закону Российской Федерации от 10 июля 1992 года № 3266-1 «Об образовании» (с последующими изменениями),
- Приказу Министерства образования и науки Российской Федерации от 6 октября 2009 года №373 «Об утверждении и введении в действие федерального государственного образовательного стандарта начального общего образования»,
- Приказу Министерства образования и науки Российской Федерации от 26 ноября 2010 года №1241 «О внесении изменений в федеральный государственный образовательный стандарт начального общего образования, утвержденный приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 6 октября 2009 года №373»,
- Требований к результатам освоения основной образовательной программы начального общего образования ФГОС (личностным, межпредметным, предметным программы формирования универсальных учебных действий);
- Образовательной программы школы на 2019 – 2020учебный год

Пояснительная записка

Учебно-воспитательный процесс складывается из классных занятий и разнообразных занятий вне класса во внеурочное время. Классная и внеклассная работа дополняют одна другую, и лишь в их взаимодействии возможно осуществление тех сложных задач, которые в настоящее время стоят перед школой. Школьный курс татарского языка ставит своей целью - дать основные сведения по грамматике, фонетике, орфографии и пунктуации, имеющие познавательное и практическое значение. Однако общей характеристики структуры языка (его грамматического строя, основного словарного фонда), истории развития литературного языка школьная программа не дает. Естественно эти и другие вопросы затронуты во внеклассной работе. Кружок по татарскому языку «Мире родного языка» позволяет привлечь внимание детей, прежде всего к миру слов, повседневно употребляемых, дав им почувствовать, что мир слов не менее интересен, увлекателен, сложен, разнообразен, чем мир растений и животных. Занятия кружка расширяют и углубляют программный материал, развивает самостоятельность, творческую инициативу ученика, тренирует его ум, пробуждает интерес к предмету, формирует навыки общественного поведения и полезной деятельности.

Цель программы кружка - раскрытие закономерностей развития языка, тесной связи его истории с историей развития народа — его создателя, практическое знакомство с богатейшими возможностями языка для выражения самых тонких оттенков чувств и мыслей.

Задачи курса:

Обучающие:

развитие интереса к татарскому языку как к учебному предмету; приобретение знаний, умений, навыков по грамматике татарского языка; пробуждение потребности у учащихся к самостоятельной работе над познанием родного языка; развитие мотивации к изучению татарского языка; развитие творчества и обогащение словарного запаса; совершенствование общего языкового развития учащихся; углубление и расширение знаний и представлений о литературном языке.

Воспитывающие:

воспитание культуры обращения с книгой; формирование и развитие у учащихся разносторонних интересов, культуры мышления; активизировать чувство гордости

национального самосознания; воспитывать уважительное отношение к родному языку и языку другой культуре.

Развивающие:

развивать смекалку и сообразительность; приобщение школьников к самостоятельной исследовательской работе; развивать умение пользоваться разнообразными словарями; учить организации личной и коллективной деятельности в работе с книгой.

Учебно-тематический план.

№	Название раздела, темы	Всего часов	Теория	Практика
1 -3	Раздел 1. «Назад в прошлое».	3	2	1
4-5	Раздел 2. «В чем красота татарской речи?».	2	1	1
6-8	Раздел 3.« В мире неведомых звуков и букв».	3	2	1
9-11	Раздел 4. «Путешествие в «слово».	3		3
12-20	Раздел 5. «Таинство лексики» - Лексическое значение слова. Чудеса в стране слов.	9	2	7
21-27	Раздел 6. «Не удивительно ли?»	7	3	4
28-34	Раздел 7. «Устное народное творчество татарского народа».	7		7

Содержание программы

Раздел 1. Назад в прошлое.

- Вступительная лекция учителя о происхождении, значении татарского языка.

- Великие люди о татарском языке.

- Отражение особенности языка в метких пословицах.

- Разгадывание загадок.

- Тренировочные упражнения в составлении родословной. Составляется родословная каждого ученика.

Раздел 2.   В чем красота татарской речи?

Раздел состоит из трех тем, раскрывающих сведения о татарском языке, о его функции. Применение в речи пословиц, их значение. Одна тема посвящена правилам правильной и красивой речи. Головоломка «Заколдованные слова»

Раздел 3. В мире неведомых звуков и букв. В этот раздел вошли три темы, в которых даются сведения о звуках и буквах татарского языка. После дети участвуют в

дидактических играх «Произнеси показанный звук», «Кто быстрее сосчитает?», «Какое слово я загадала?». Так же дети играют в логическое лото, измени слово, «Что изменилось?»

Раздел 4. Путешествие в «слово». Этот раздел раскрывает пути рождения слов, способы словообразования в татарском языке. Дети решают шарады и ребусы. Итогом является приобретение знаний по теме «Морфемика».

Раздел 5. Таинство лексики. В этот раздел вошлидевять тем, в которых даются сведения о лексическом значении слов, многозначных словах, возникновении омонимов, синонимов, антонимах, росте татарского языка, диалектизмах, архаизмах, неологизмах, фразеологии. Проводятся различные игры, такие как «Сколько значений можешь найти?», «Сходство и противоположность». Игры «Слова – братья», «Эстафета».

Раздел 6. «Не удивительно ли?». Раздел полностью посвящен именам собственным и нарицательным. Даются эвристические сведения об именах людей, о фамилиях, их значении. Обращается внимание на пути образования фамилий, древних имен, литературных имени псевдонимов. На практике дети ищут свои имена по специальной книге, узнают их значение. Играют в дидактические игры «Скажи свое имя, и я скажу его значение», «Образуй имя девочки или мальчика», «Мой псевдоним».

Раздел 7. «Устное народное творчество татарского народа». В этом разделе дети войдут в мир сказок, песен, пословиц, загадок. Узнают их богатый мир, значение. Попробуют их составить сами. Будут соревноваться в меткости и остроумии слов, разгадывать загадки. Познакомятся и поиграют в татарские народные игры. Сделают рисунки к сказкам.

Годовой календарный учебный план

№	Название раздела, темы	Дата
Раздел 1. «Назад в прошлое».		
1	Введение. Откуда мы родом?	
2	К тайнам волшебного языка.	
3	Наши корни. Родословная.	
Раздел 2. «В чем красота татарской речи?».		
4	К несметным сокровищам языка. Функции языка.	
5	Как научиться говорить правильно и красиво?	
Раздел 3.«В мире неведомых звуков и букв».		
6	Братья звуки. Гласные и согласные звуки.	

7	В королевстве ошибок. Раздельные Ъ и Ь знаки.	
8	Буквы. В гости к Алфавиту. Игра «В стране слогов».	
Раздел 4. «Путешествие в «слово».		
9	Жил был один корень. Поиграем в слова. Путешествие по однокоренным словам.	
10	Сложные и парные слова.	
11	Шарада Игра «Лучшие составители слов».	
Раздел 5. «Таинство лексики»		
12	Лексическое значение слова. Чудеса в стране слов.	
13	Многозначные слова. Слова-двойники. Омонимы. Пѐстрое семейство синонимов	
14	Игра «Сколько значений можешь найти?» Великое противостояние антонимов	
15	Игра «Сходство и противоположность».	
16	Происхождение татарской лексики. Рост татарского языка.	
17	Применение татарской лексики. Диалектизмы. Термины.	
18	Из глубины веков. Архаизмы. Вперед в будущее.	
19	Неологизмы. Фразеология.	
20	Игра «Что значат эти выражения?»	
Раздел 6. «Не удивительно ли?»		
21	Имена собственные и нарицательные. Откуда ты, имя?	
22	Древние имена. Новые имена.	
23	Особенности образования фамилий. Отчества.	
24	Литературные имена и псевдонимы.	
25	Времена года. Зима. Весна. Осень. Лето	
26	Растения – почему их так называют?	
27	Птицы и звери – почему их так называют?	
Раздел 7. «Устное народное творчество татарского народа».		

28	В гостях у сказки.	
29	Татарские народные песни.	
30	Красна речь пословицей.	
31	Загадки.	
32-34	Татарские народные игры.	

Организационно – педагогические условия реализации программы

Расширяя и углубляя сведения, полученные на уроках, педагог заинтересовывает учащихся не только сообщением новых деталей, но и тем, что уже известные положения предстают перед ними в новом аспекте, создаются новые ассоциации, устанавливаются интересные аналогии. Часы занятий кружка — это часы увлекательного и напряженного умственного труда, обогащающие учащихся интересными и разнообразными знаниями по языку.

Занятия, объединенные общим заголовком «В мире татарского языка», включают:

1. Работа над лексикой (многозначность, синонимы, омонимы, антонимы);
2. Работа над орфоэпией (правильное произношение слов и место ударения в слове);
3. Обучение правильному словоупотреблению
4. Пополнение словаря наиболее употребительными словами и обобщение знаний о составе слова;
5. Изучение смысловых взаимоотношений слов в предложении.
6. Работа над этимологией некоторых слов.
7. Работа с пословицами и поговорками;
8. Изучение фразеологических оборотов.

На занятиях кружка широко используется наблюдение над живой речью и над литературным материалом как программного, так и дополнительного характера, а также ведется практическая работа с различного вида словарями.

Основная форма игры на языковом материале, вопросы занимательной грамматики, а также краткие увлекательные рассказы учителя о жизни языка, сообщения самих учеников о наблюдениях над языковыми явлениями, викторины, беседы, конференции.

Курс позволяет наиболее успешно применять индивидуальный подход к каждому школьнику с учѐтом его способностей, более полно удовлетворять познавательные и жизненные интересы учащихся. В отличие от классных занятий, на внеклассных учащиеся мало пишут и много говорят. Интерес учащихся поддерживается внесением творческого элемента в занятия: самостоятельное составление кроссвордов, шарад, ребусов. В каждом занятии прослеживаются три части: игровая; теоретическая; практическая.

Основные методы и технологии

Применяемые технологии: технология разноуровневого обучения; развивающее обучение; технология обучения в сотрудничестве; коммуникативная технология. Выбор технологий и методик обусловлен необходимостью дифференциации и индивидуализации обучения в целях развития универсальных учебных действий и личностных качеств школьника.

Описание места курса в учебном плане

Занятия проводятся 1 раз в неделю по 40 минут. Курс изучения программы рассчитан на учащихся 5-6 классов.

Планируемые результаты

Личностные результаты:

- осознавать роль языка и речи в жизни людей;
- эмоционально «проживать» текст, выражать свои эмоции;
- понимать эмоции других людей, сочувствовать, сопереживать;
- высказывать своё отношение к слову

Метапредметне результаты

Регулятивные УУД: определять и формулировать цель деятельности с помощью учителя; учиться *высказывать* своё предположение (версию) на основе работы с материалом; учиться *работать* по предложенному учителем плану

Познавательные УУД: находить ответы на вопросы в тексте, иллюстрациях; *делать выводы* в результате совместной работы класса и учителя;

Коммуникативные УУД: оформлять свои мысли в устной и письменной форме (на уровне предложения или небольшого текста); *слушать* и *понимать* речь других; учиться *работать в паре, группе*; выполнять различные роли (лидера, исполнителя).

Оценочные и методические материалы

Формы контроля

- практические занятия с элементами игр и игровых элементов, пословиц и поговорок, считалок, рифмовок, ребусов, кроссвордов, головоломок, сказок.
- анализ и просмотр текстов;
- самостоятельная работа (индивидуальная и групповая) по работе с разнообразными словарями

Критерии отслеживания усвоения программы

- Умение детей сравнивать, классифицировать, обобщать, систематизировать предметы окружающей действительности.
- Умение детей запоминать, воспроизводить усвоенный материал, доказывать, рассуждать.
- Умение детей работать в парах, микрогруппах; проявление доброжелательного отношения к сверстнику, умение его выслушать, помочь при необходимости

Условия реализации программы.

Для успешной реализации программы необходимо выполнение ряда условий: конкретное планирование деятельности, кадровое обеспечение программы, методическое обеспечение программы, материально-техническое обеспечение.

Кадровое обеспечение: в реализации программы участвует учитель родного языка и литературы

Методическое обеспечение:

- «Знай и татарский ты язык» (Учебное пособие) Харисова Ч.М.
- «Учимся говорить по- татарски». Харисова Ч.М.
- «Мой первый татарский словарь» (Иллюстрированный татарско- русский тематический словарь) ХарисоваЧ.М.
- «Занимательный татарский язык»

Материально-техническое обеспечение: компьютер, проектор

Воспитательная работа.

Учащиеся принимают участие в проведении предметных недель, посвященных русскому языку и русской литературе, родному языку и литературе, воспитатльных мероприятиях, посвященных дню семьи, 8 марта, дню защитника отечества, новогоднему празднику.

Литература

1. Гараева Г.Х. «Играя, учимся», Казань «Яналиф»2007 г.

2. Ф.С.Сафиуллина, Г.Б. Ибрагимов, «Занимателная грамматика» Казань «Магариф» 1998 г.
3. Р.Р,Шамсутдинова, Н.Х. Шарипов, «Татарский язык за 20 уроков » Учебное пособие для изучающих татарский язык. Казань «Магариф» 1994 г.
4. «Знай и татарский ты язык» (Учебное пособие) Харисова Ч.М.

5. «Учимся говорить по татарски». Харисова Ч.М.

6. «Мой первый татарский словарь» (Иллюстрированный татарско- русский тематический словарь) ХарисоваЧ.М.

7-8 сыйныф укучылары өчен дәрестән тыш эшчәнлек курсы программасы "Туган тел дөньясы»

Эчтәлек:

1. Аңлатма язуы
2. Проектның бүлекләре
3. Проектны тормышка ашыру этаплары
4. Проектның эчтәлеге
5. Чаралар исемлеге
6. Эшчәнлек нәтиҗәләре
7. Йомгаклау
8. Кулланылган әдәбият исемлеге

Аңлатма язуы

Әлеге авторлык программасы Россия Федерациясендәге һәм Татарстан Республикасындагы мәгарифкә кагылышлы хокукый-норматив актларга нигезләнеп эшләнде:

1. “Кеше хокукларытурында Декларация” нең төп нигезләмәсе (БМО Генераль ансамблеясе тарафыннан 10.12.1948 кабул ителгән)

2. “Бала хокуклары турында Конвенция” (БМО Генераль- Ансамблеясе тарафыннан 20.11.1989 кабул ителгән)

3.Россия Федерациясезаконнһары:

- «Россия Федерациясехалыкларытелләретурында;
- «Россия Федерациясемәгарифетурында»гыфедераль закон (2012 нчеелның 29 нчыдекабрендә Россия Федерациясе Президенты тарафыннанимзаланган 273 нче ФЗ; 2013 нчеелның 1нче сентябреннәнгамәлдә);

4.Татарстан Республикасызаконнары:

- «ТРдәүләттелләреһәмТРсындагы башка телләртурында»гы Татарстан Республикасы законы;
- «Мәгарифтурында»гы Татарстан Республикасы законы (№ 68, 2013 нчеелның 22 нче июле);

5. Мәктәп уставы, 2007ел;

6. Урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә рус телле балаларга татар телен коммуникатив технология нигезендә укыту программасы(1 — 11 нче сыйныфлар)(авторлары Р.З. Хәйдәрова, Р.Л.Малафеева) 2014.

Бүгенге көндә Татарстан Республикасы мәгариф сәясәтенең төп бурычы – иҗади фикерләүче, инициативалы, иҗтимагый тормышта актив катнашучы, белемле, ике дәүләт телендә дә иркен аралашучы шәхес тәрбияләү. Татарстан Республикасы Конституциясенең 8 маддәсендә һәм “Татарстан Республикасы халыклары телләре турында” Законда күрсәтелгәнчә, Татарстанда дәүләт телләренең икесен дә белү халыкларның үзара аңлашып, тату яшәвенең нигезен тәшкил итә.

Федераль дәүләт белем стандартлары да укучыларның аралаша белү осталыгына, билгеле күләмдә тел байлыгына ия булуына, эзлекле фикерли белү сәләтенә, сөйләм күнекмәләренә ия булуын таләп итә.

Бу таләпләрне тормышка ашыруда тел һәм әдәбият дәресләре генә түгел, ә дәрестән тыш эшчәнлек тә зур файда китерә. Әлеге укыту формасы белем бирү процессының бер өлеше булып тора.Федераль дәүләт стандартлары да бу эшчәнлекне тулысынча тормышка ашырырга мөмкинлек бирә. Дәрестән тыш чараларның төп билгеләнеше – дәрестә каралган теоретик материалларны тирәнтен өйрәнү генә түгел, алган белемнәрен стандарт булмаган мәсьәләләр чишүдә куллана белү күнекмәләрен үстерү дә, мәсьәләләр белән эшләү культурасын тәрбияләү дә. Шулай ук балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып төзелергә һәм үткәрү формасы буенча укытуның дәрес системасыннан аермалы булырга тиеш.Әлеге “Татар әдәбият дөньясы” түгәрәгенең программасы шуларны истә тотып рус телле укучылар өчен төзелде.

Татар теле буенча оештырыла торган түгәрәк эшчәнлеге – бөтен укыту-тәрбия процессының аерылгысыз бер өлеше. Дидактик, методик һәм гамәли яктан дөрес оештырылган түгәрәк эше укучыларның белемнәрен киңәйтә. Түгәрәкнең педагогик яктан әһәмияте тагын шунда, укучылар тел буенча

дәреслектә булмаган кызыклы материаллар белән танышалар, дәрестән тыш чараларда катнашу нәтиҗәсендә алган белемнәрен дәрестәге мөстәкыйль эш вакытында да файдалана алалар.

Түгәрәкнең эчтәлеге һәм планы укучыларның кызыксынуларыннан, яшь үзенчәлекләреннән чыгып төзелә.

Түгәрәк эшләренең укучыларга белем һәм тәрбия бирүдә аерым таләпләре дә бар:

- Укучылар түгәрәккә теләп язылырга, ягъни ирекле рәвештә язылырга тиеш;
- Түгәрәкне үткәрү өчен метод һәм алымнарны сайлый белергә кирәк;
- Укучылар алган биремнәр авыр һәм катлаулы булмаска тиеш;
- Түгәрәк системалы рәвештә үткәрелергә тиеш.

Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының«Мәгариф турында»гы Законнарында «мәгарифнең гуманистик характерлы булуы, гомумкешелек кыйммәтләренең өстенлеге» (1 нче бүлек, 2 нче маддә) күрсәтелә. Бала хокуклары Декларациясендә баланың «халыклар арасындагы дуслык,түзүчәнлек, үзара аңлашу рухында тәрбияләнергә тиеш»леге ассызыклана. БМО Генераль Ассамблеясы кабул иткән «Бала хокуклары турындагы Конвенция»нең (20.11.1989) 28—31 нче маддәләрендә «белем бирү баланың туган теленә, үзе яшәгән илнең милли кыйммәтләренә хөрмәт тәрбияләү, башка милләт халыкларына ихтирамлы мөнәсәбәт булдыруга юнәлтелгән»леге күрсәтелә.Рус телле балаларга татар теле һәм әдәбиятын тирәнтен өйрәтүнең төп максаты – аларны бу телдә сөйләшергә, тыңлап аңларга, укырга һәм язарга, сүзләрне дөрес әйтә белергә өйрәтү, сүз байлыгын арттыру. Ә татар баласы үз телендә аралаша белә, аңа дәресләр кызыксыз булып тоелырга мөмкин. Шуңа күрә, укучыларны артык мәҗбүр итмичә, фән белән кызыксындыра белү, аларда татар телендә аралашу ихтыяҗы тудыру мөһим максат булып тора. Мин бу максатны тормышка ашыру өчен татар халык мәдәниятына, традицияләренә мөрәҗәгать итәргә булдым. Халык традицияләрен белем бирү прцессында куллануның тәрбияви

роле дә бик зур. Һәр халыкның үзенә хас традицияләре бар, әлбәттә. Ләкин традицияләр төрле булуга карамастан, максаты барысының да бер: киләчәк буынга тиешле тәрбия бирү. Халыкның иң күркәм гореф-гадәт һәм йолаларының милләтара мөнәсәбәтләрнең бүгенге катлаулы чорында дуслык, татулык урнаштыруда, яшь буынга белем һәм тәрбия бирү эшчәнлегендә терәк булып торуын һәркем ачык белә.

Теманың актуальлеге

Татарстан Республикасында яшәүче һәр милләт кешесенә, үз халкы тарихыннан тыш, шушы төбәктә төп халык булып саналган татар халкы мәдәниятен, гореф-гадәтләрен, тарихи үткәнен, бүгенгесен, киләчәген белү зарур. Татар халкы белән кулга-кул тотынып яшәргә әзерләнүче һәр кеше бу халыкның бәйрәмнәрен, традицияләрен аңларга, хөрмәт итәргә, әдәбият-сәнгать вәкилләренең иҗади казанышлары белән үзенең рухи үсешен баета алу мөмкинлегеннән файдаланырга тиеш. Шуңа күрә мин "Татар әдәбият дөньясы" дип исемләнгән түгәрәк эшенең программасы төзергә уйладым.

Программаның максаты:

Татарстан җирендә яшәп, рус мохитендә тәрбияләнеп, татар халкының тормыш-көнкүрешен күреп үсүче балаларга татар халкының бай әдәбияты үрнәкләре аша татар теленең бөеклегенә инандыру, телне өйрәнү мохитен тудыру, татар телендә аралашырга, үз фикерен белдерергә өйрәтү.

Гипотеза

- укытуны югарырак дәрәҗәгә күтәрү;
- теоретик белемнәрен практикада куллану;

Төп бурычлары:

1. Укучыларның сүзлек хәзинәсен баету, аралаша белү күнекмәләрен камилләштерү, үзара дустанә хезмәттәшлек булдыру;
2. Танып-белү эшчәнлеген, иҗади фикерләү сәләтен камилләштерү;
3. Төркем эчендә эшли, фикерләрне тыңлый белү;
4. Укучыларны эзләнү-тикшеренү эшчәнлегенә тарту, нәтиҗә ясарга юнәлеш бирү.

Төп таләпләр:

- төп мәгълүматны алу аркылы әңгәмәдә, проект эшендә катнаша алуы;
- алынган мәгълүматка карата мөнәсәбәт белдерергә;
- проблемалысораукуелганбилгелебер тема буенча диалог төзи, ситуативкүнегүләрне үтибелергә;
- кирәклетөшенчәләрнеһәмтерминнарныкулланабелергәтиеш.

Программа 34сәгатькә исәпләнгән,11 сәгате-теоретик материалларны өйрәнүгә, 23 сәгате-гамәли эшләргә,1 сәгате-укучыларның белемен тикшерүгә багышлана.

Программаны тормышка ашыру шартлары:

Рус телле балаларда татар теленә, сәнгатенә, мәдәниятенә, тарихына хөрмәт хисе тәрбияләү, бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен камилләштерү максатыннан, “Сабыйга”, “Салават күпере” журналлары, “Сабантуй” газетасы, “Мәгариф” журналларындагы материаллардан файдалану да отышлы дип саныйбыз. Җырлар шулай ук дәресне төрләндереп җибәрә, балалар татарча җырларга, сыйныфтан тыш чараларда катнашырга бик теләп ризалашалар. Бу бәйрәмнәрдә алар үзләренең матур итеп җырлый, бии, сәнгатьле итеп сөйли белү осталыгына ия булуларнын күрсәтәләр. Журналистлар булып, төрле темаларга интервьюлар алу да ошый аларга.

Программада районыбыз җырчылары, артистлары белән танышу да каралган. Укучылар бик теләп проект эшләре белән дә шөгыльләнәләр.Нәтиҗәдә, балалар татар телен яратып, дәресләргә теләп йөриләр, татар телен өйрәнергә тырышалар. Район күләмендә уздырылган чараларда да актив катнашалар.

Балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып, түбәндәге **алымнар**кулланыла:

1. **Мәгълүмат бирү алымнары:**
   - укытучы сүзе
   - әсәргә иллюстрацияләр карау
   - укытучы укуы

- аңлашылмаган сүзләрне аңлату
- аңлатмалар бирү
- чагыштыру
- китап тәкъдимитү
- китап күргәзмәсе

Анализ алымнары:

- әсәрне өлешләргә бүлү
- план төзү
- чагыштыру
- эчтәлек сөйләү
- әңгәмә
- эзләнү
- проблемалар чишү

Иҗади эш алымнары:

- иҗади биремнәр башкару
- сөйләү
- әсәрне сәхнәләштерү
- иллюстрацияләргә исем кушу
- текстның ахырын уйлау
- хикәя, әкият, шигырь иҗат итү
- рәсем ясау
- проект эшен яклау
- уеннар
- экскурсияләр (мөмкинлек буенча)

Көтелгән нәтиҗә:

Программаны тормышка ашыру барышында укучылар бер-берсе белән аралашырга, төрле мәгълүмат белән эшләргә өйрәнергә, тикшеренү эшләре алып барырга, туган як, татар халкы мәдәнияты, традицияләре турында күбрәк мәгълүмат тупларга тиешләр.

Сәгатьләр бүленеше.

№	Тема	Теоретик сәг.	Практик сәг.	Барлык сәг. саны
1	***Белем—нур, белмәү — хур.*** Кереш дәрес. Программа белән таныштыру.	1	-	1
2	***Халкыбызның күңел җәүһәрләре*** Балалар фольклоры.	1	2	3
3	***Белемукуданбашлана*** Татар халык бәйрәмнәре	1	5	6
4	Татар халык ашлары	1	1	2
5	***Халкымның күңел бизәкләре*** Милли киемнәр	1	1	2
6	***Минем исемем-минем язмышым.*** Татар исемнәре	1	1	2
7	***Ямьлебалачак*** Татарча балалар журналларына күзәтү.	1	1	2
8	***Укысаң – белерсең...*** Татар халык әкиятләре	1	3	4
9	***Уйныйк та көлик!*** Мәзәкләр	1	1	2
10	***Җырсыз кеше — канатсыз кош.*** Татар җырлары	1	1	2
11	***Хыял дөньясында*** Татар телевидениесе	1	2	3
12	Иҗади эшләргә корылган дәресләр	-	4	4
13	Йомгаклау		1	1
	Барысы	11	23	34

Программаның эчтәлеге.

1. **Кереш дәрес. Программа белән таныштыру**.

   Балаларны кызыксындыру, татар халкының бай хәзинәләре аша татар теленең бөеклегенә инандыру, телне өйрәнү мохитен тудыру.

2. **Балалар фольклоры.**

Балалар фольклоры турында төшенчә бирү, китаплар белән таныштыру. Тизәйткечләр, санамышлар, табышмаклар, мәкальләр җыю.

3. **Татар халык бәйрәмнәре.**

   Татар халык бәйрәмнәре турында мәгълүмат бирү. “Сөмбелә”, “Нәүрүз”, “Сабантуй”, “Карга бәйрәме” бәйрәмнәрен үткәрү өчен әзерлек эшләре алып бару.

4. **Татар халык ашлары.**

   Татар халык ашлары турында әңгәмә оештыру. Табын әдәпләре. Кунак чакыру, кунакка бару темасына диалоглар.

5. **Милли киемнәр.**

   Татар халкының милли киемнәре белән таныштыру. Кием әдәпләре турында әңгәмә оештыру.

6. **Татар исемнәре.**

   Кайбер татар исемнәре белән танышу. Мәгънәләрен билгеләү.

7. **Татарча балалар журналларына күзәтү.**

   “Сабыйга”, “Салават күпере” журналлары белән таныштыру. Әсәрләр уку.

8. **Татар халык әкиятләре.**

   Татар халык әкиятләре белән танышу. “Бала” сайтыннан әкият-мультфильмнар карау.Әкият сайлап алып сәхнәләштерү яки курчак театры оештыру.

9. **Мәзәкләр**.

   Татарча мәзәкләр уку. (“Күңел ачкычы” китабыннан балалар тормышын яктырткан мәзәкләр сайлап алынды һәм рус балалары да аңларлык итеп гадиләштерелде. Кушымтада күрсәтелде.)

10. **Татар җырлары**.

    Татар җырлары белән танышу. Якташларыбыз – җырчы Ф.Сәләхов, И.Сафин турында мәгълүмат бирү. Җырлар өйрәнү. (“Кояшлы ил”, “Әйлән- бәйлән” һ.б. балалар сайлавы буенча)

11. **Татар телевидениесе**.

Татар телевидениесе турында әңгәмә оештыру. Татарча тапшырулар турында мәгълүмат бирү.”Апас хәбәрләре” тапшырулары. Татарча мультфильмнар карау.

Иҗади эшләргә корылган дәресләр бәйрәмнәр үткәрүгә, яисә эзләнү, тикшеренү эшен оештыруга бирелә. Йомгаклау дәресе **тест** формасында оештырыла.

Тематик бүленеш

№	Сәг.саны	Тема	Алымнар	Укучыларның эшчәнлек төре	Үтәлеше
1	1	Кереш дәрес. Программа белән таныштыру.	Әңгәмә, презентация	Сөйләмне аңлау, җавап бирү.	
2-4	3	Балалар фольклоры.	Эзләнү, әңгәмә, аңлатмалар бирү, чагыштыру китап тәкъдим итү, китап күргәзмәсе	Төрле чыганаклардан санамышлар, табышмаклар, балалар уеннары җыю, рәсемле китапчык ясау, “Могҗизалар кыры” уенын үткәрү	

5	1	Татар халык бәйрәмнәре.	Әңгәмә ,әсәрне сәхнәләштерү, хикәя, әкият, шигырь иҗат итү, рәсем ясау	Сөйләмне аңлау, сорауларга җавап бирү., ситуатив биремнәр	
6-7	2	“Сөмбелә” бәйрәме.	Уен	Укытучы тәкъдим иткән сценарий ярдәмендә бәйрәм үткәрүгә әзерләнү (рольләр сайлап алу).	
8-9	2	Татар халык ашлары. “Ашыгыз тәмле булсын!”	Эзләнү, әңгәмә, өстәмә әдәбият белән эш	Диалог, монолог төзү, табын әдәпләрен, кунакта үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен үзләштерү.	
10-11	2	Татар халык киемнәре.	Презента-ция нигезендә әңгәмә	Диалог, монолог төзү.	
12-13	2	Татар исемнәре. “Исемең матур, кемнәр куйган?”	Эзләнү, әңгәмә, өстәмә әдәбият, Интернет ресурслары белән эш	Тәрҗемә итү, диалог төзү.	
14-15	2	Татарча балалар журналларына күзәтү(“Сабыйга”, “Салават күпере”).	Әңгәмә, газета,журнал материалларын туплау	Сәнгатьле уку, тәрҗемә итү, сораулар бирү.	

16	1	Татар халык әкиятләре. “Әкият сөйлим, тыңлагыз!”	Әңгәмә, иҗади, өстәмә әдәбият белән эш	Сәнгатьле уку, тәрҗемә итү, сораулар бирү.	
17	1	Курчак театрына виртуаль сәяхәт. “Күчтәнәч” тапшыруын алып баручы якташыбыз .	Әңгәмә, өстәмә әдәбият белән эш	Сөйләмне аңлау, диалог, монолог төзү.	
18-19	2	Без артистлар булабыз. “Күмәч”, “Кызыл калфак”	Иҗади эш, рольле уен	Укучылар үзләре сайлап алган әкиятне сәхнәләштерергә әзерләнә.	
20-21	2	Мәзәкләр. “Елмайыйк, көлик әле!”	Әңгәмә, өстәмә әдәбият белән эш	Сөйләмне аңлау, әңгәмә оештыру.	
22	1	Балалар өчен татарча җырлар.	Танышты-ру	Җырлар тыңлау, эчтәлекне аңлау.	
24	1	Без җырлар яратабыз. “Җырлап ачыла күңел!”	Җыр тәкъдим итү, сайлау	Җырлар өйрәнү.	
25-26	2	“Нәүрүз” , “Карга боткасы”бәйрәмнәре.	Уен	Сәхнәләштерү	
27	1	Бүгенге көн телевидениесе. Татарча тапшырулар.“Күчтән әч” тапшыруын алып баручы якташыбыз Әлфинур Хисамова.	Татарча тапшыру-лар карау, уен	“Күчтәнәч” , “Тамчы-шоу” тапшырулары турында сөйләшү	

28-29	2	Татарча мультфильмнар.	Әңгәмә	“Ак Барс”, “Татарстан” һ.б мультфильмнар карау, эчтәлеген аңлау.	
30	2	“Сабантуй” бәйрәме.	Уен	Диск карау	
31-32	1	Проектлар яклау.Рефератлар, докладлар белән чыгыш ясау.	Әңгәмә Үз эшеңне тәкъдим итү	-Укучылар үзләре уйлап язган яки башка авторларныкы булган, тәрҗемә иткән әкият һәм фантастик әсәрләрне китапчык итеп, рәсемнәр белән бизәп, сыйныфташ-ларына тәкъдим итәләр. -Укучылар «Салават күпере» журналы белән танышып, аның турында сөйләргә өйрәнәләр. Үз эшеңне тәкъдим итү күнекмәләрен булдыру.	

33	1	Викторина “Татар теле дөньясында”	Иҗади сүз остаханәсе, уен	Укучылар өйрәнгән темаларның берсе турында татарча сөйләм оештыра белү	
34	1	Тест	Ситуатив биремнәр	Ел буе алган белемнәрне гомумиләштерү һәм бәяләү	